

Brabantse Uitkeringsgerechtigden Samen Burgerkracht Uit Samenwerking.

Brabantse Koepelorganisatie BUS, Hoefstraat 175, 5014 NK Tilburg
Contacten: per e-mail: info@debus.nl en voor info: web: www.debus.nl

De Participatiewet verder op de schop, brede herziening blijkt ‘noodzakelijk’.

De Participatiewet, die onder meer de bijstand regelt, gaat verder op de schop. Met de herzieningen wil Minister Schouten van Armoedebeleid en Participatie een nieuwe basis leggen voor de Wet. Deze Wet moet ook beter gaan aansluiten op het brede sociaal domein. De Participatiewet moet eenvoudiger, begrijpelijker en aansluiten bij wat mensen binnen hun mogelijkheden kunnen.

Terugblik op hoe de Participatiewet tot stand is gekomen:

Sinds 01.01.2015 is de Participatiewet in werking getreden en maakte onderdeel uit van de drie decentralisaties te weten: WMO 2015, Jeugdwet en de Participatiewet.

Doel van de Participatiewet was en is, om zoveel mogelijk mensen met mogelijkheden om aan het werk te gaan (dit heet arbeidsvermogen) naar een baan toe te leiden of te ondersteunen bij het werk.

Vanaf het moment van invoering van de Participatiewet kan worden vastgesteld dat er de nodige ophef is geweest over de werkwijze, welke vanuit diverse gemeenten werd gehanteerd, daar veel burgers, afhankelijk van een inkomen uit de Participatiewet, de uitvoering van de wet zijn gaan ervaren als een dwangmiddel waarin zij als mens nimmer centraal hebben gestaan.

Daarbij heeft een tweetal doelgroepen moeten ervaren dat de Participatiewet onvoldoende rekening met hun specifieke problemen heeft gehouden waardoor vele mensen uit beide doelgroepen weinig of geen eerlijke kans hebben gekregen op aan het werk te geraken met een rechtvaardige beloning. De mensen uit de twee geduide doelgroepen waren, de WAJONGERS en de mensen met een arbeidsbeperking, die al jaren op de wachtlijst stonden bij het UWV om geplaatst te worden in de WSW-bedrijven.

Door de jaren heen zijn er op verschillende onderdelen in de Participatiewet aanpassing gedaan en hebben gemeenten meer vrijheden gekregen.

Per 28.06.2023 treedt de Participatiewet in Balans in werking:

Een van de belangrijkste aanpassingen is misschien wel: Participatiewet in Balans.

Waar in niet de regels, maar de mens centraal dient te worden gezet. Het Kabinet wil hiermee stappen zetten om niet de regels, maar de mens centraal te zetten en daarmee ervaren hardheden weg te nemen. Met als doel rechteloosheid voor bijstandsgerechtigden te vergroten en om de professional (consulent, werkcoach en andere belanghebbenden) voldoende ruimte te geven daarbij te helpen.

Menselijke maat, vertrouwen en eenvoud:

De belangrijkste veranderingen waar bijstandsgerechtigden mee te maken gaan krijgen waardoor men meer vrijheid heeft en minder druk gaat voelen zijn:

- > Er is meer ruimte geregeld om mantelzorg te verlenen zonder gevolgen voor de uitkering.
- > Daarnaast mogen bijstandsgerechtigden straks tot € 1.200,00 per jaar aan giften ontvangen zonder dat zij dit dienen op te geven en mogen zij bijverdiensten tot 15% houden als opstap naar werk.
- > Wie betaalt werk vindt, maar waarvan het inkomen erg schommelt kan aanspraak maken op budget uit een nieuw te vormen bufferbudget. Grote verschillen worden hiermee opgevangen voor meer inkomenszekerheid.
- > Woont iemand aantoonbaar tijdelijk in bij een bijstandsgerechtigde, dan geldt de kostendelersnorm nog niet.

Nu terug naar de geactualiseerde stand van zaken in de Participatiewet:

De Participatiewet verder op de schop daar een brede herziening “noodzakelijk” blijkt:

De nieuwe wet moet meer ruimte bieden voor een individuele benadering van mensen. Daar de huidige Participatiewet sinds de invoering in 2015 steeds ingewikkelder is geworden. Vanuit de ervaringen gedaan uit onderzoeken is gebleken dat er ‘niet’ altijd voldoende oog is geweest voor individuele omstandigheden en ongewenste neveneffecten (hardheden) in de wetgeving.

Brede herziening:

Eind vorig jaar (2022) kwam de Minister met twintig maatregelen om snel de scherpe kantjes voor bijstandsgerechtigden er af te halen. Daarnaast is duidelijk geworden dat voor de langere termijn een bredere herziening noodzakelijk is. De vernieuwde Participatiewet, moet aldus de Minister, meer rekening houden met verschillen tussen mensen en de mogelijkheden die zij hebben om aan het werk te gaan of anderszins bij te dragen aan de samenleving. Ook in de handhaving moet er meer oog komen voor wat mensen wel en niet weten en kunnen.

Daarnaast moet de wet eenvoudiger en begrijpelijker worden en beter aansluiten op andere wetten in het sociaal domein, zoals de WMO en Jeugdwet en de Wet gemeentelijke Schuldhulpverlening. De verschillende wetgevingen zitten elkaar in de weg en dit dient te worden aangepakt.

Maatwerk:

Naast de verbouwing van de Participatiewet gaat de Minister in gesprek met onder mee gemeenten en bijstandsgerechtigden over hoe de dienstverlening kan worden versterkt. “Daar alleen met het wijzigen van de wet we er nog lang niet zijn, aldus de Minister. Gemeenten en de Sociale Verzekeringsbank moeten in staat zijn hun taken zo goed mogelijk uit te voeren. Het gaat erom dat professionals oog en aandacht hebben voor de moeilijke situatie waarin mensen zich kunnen bevinden. Deze uitvoeringsorganisaties moeten leren herkennen wanneer maatwerk kan en moet worden toegepast.

Noodzaak:

Het Centraal Planbureau (CPB) komt met een onderzoek waaruit is komen vast te staan dat ‘de noodzaak om de Participatiewet fundamenteel te herzien onderstreept’. Uit het onderzoek is gebleken dat mensen met een bijstandsuitkering relatief vaak met allerlei problemen in hun dagelijks leven kampen. Daar de ondersteuning vanuit de Participatiewet zich hoofdzakelijk richt op werk en dit niet altijd past bij de problemen waar mensen tegen aanlopen. Er moet meer aandacht zijn voor ondersteuning die niet direct gericht is op het krijgen van betaald werk. Bespreekbaar maken en inzetten op maatschappelijke participatie, vrijwilligerswerk of alternatieve vormen van werk moet ook onderdeel zijn van de ondersteuning. Nu blijkt dat dit onvoldoende aandacht en ruimte krijgt en te weinig middelen ervoor worden vrijgemaakt.

Verschil:

Bijstandsgerechtigden krijgen ondersteuning vanuit het sociaal domein, maar de manier waarop kan per gemeente sterk verschillen is uit het onderzoek gebleken. Zo zetten gemeenten meer in bij ondersteuning bij re-integratie vanuit de Participatiewet, anderen vanuit de WMO of er blijkt een combinatie van beide te zijn. Veel bijstandsgerechtigden die al een hele lange tijd in de bijstand zitten en afhankelijk zijn van hun uitkering, krijgen geen of weinig ondersteuning (meer) vanuit het sociaal domein. (Noot: Dit blijkt in de praktijk wel een afgeschreven doelgroep te zijn).

Sociale Zekerheid:

Veel mensen die met verschillende regelingen te maken hebben, ervaren stress omdat het stelsel te ingewikkeld is geworden en niet aansluit aan hun persoonlijke situatie. Het Kabinet is van mening dat een stelselherziening “niet makkelijk is en tijd gaat kosten”.

Er komt wel een overheid breed programma voor inkomensondersteuning te vereenvoudigen.